

UDDRAG

Afprøvning og evaluering af metoder til arbejde med sociale konsekvenser i VVM

Af: Sanne Vammen Larsen, Aalborg Universitet; Helle Nielsen, Aalborg Universitet; Ivar Lyhne, Aalborg Universitet; Anne Merrild Hansen, Aalborg Universitet

Nedenstående er en opsummering på VVMplus arbejdsplaner 5 og 6, hvor der ved hjælp af tre pilotstudier i 2016 og 2017 er afprøvet og evalueret indsatser og metoder til at arbejde med sociale konsekvenser i VVM. For hver af pilotprojekterne er der lavet et konkret stykke arbejde som er beskrevet i tabellen nedenfor, herefter er der foretaget evaluering af arbejdet ved hjælp af interviews med nøgleaktører i projekterne.

Pilotprojekt	Biogasanlæg ved Lemming, Silkeborg Kommune	Vindmøller ved Blåhøj, Ikast-Brande Kommune	Vindmøller ved Lundsmark, Esbjerg Kommune
Indsats	Vurdering af påvirkninger på ejendomsværdi	Etablering af social baseline med fokus på at kortlægge borgernes oplevelse af lokalområdet og dets muligheder og udfordringer	Kortlægning af omfang og typer af bekymringer og ønsker i lokalområdet
Metode	Statistisk analyse, interviews med ejendomsmæglere, interviews med borgere som ikke var brugbare, og litteraturstudier	Statistisk analyse, som ikke var brugbar, interviews med lokale borgere	Spørgeskema blandt borgere i lokalområdet suppleret med en workshop (planlagt men aflyst da projektet blev opgivet)

Alle pilotprojekter støtter op om en udvikling inden for VVM, hvor det sociale eller socio-økonomiske har en stærkere placering. I to ud af tre pilotprojekter pointeres, at kommunerne kan se fordele i at komme tidligt ud til borgerne, så der er mulighed for at afdække området socialt og handle på eventuelle bekymringer. Nedenstående tabel giver et overblik over fordele og ulemper ved de afprøvede indsatser og metoder i hvert pilotprojekt.

Indsats og metode	Fordele	Ulemper
Biogasanlæg ved Lemming, Silkeborg Kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Skaber fokus på lokale værdier og afbødende foranstaltninger 	<ul style="list-style-type: none"> • For lille datagrundlag og for mange influerende parametre til statistisk analyse • Manglende forankring i dialog med lokalsamfundet • Bias i interviews med tilflyttere
Vindmøller ved Blåhøj, Ikast-Brande Kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Interviews giver mere detaljeret indblik i lokalområdets forhold, potentialer og barrierer • Skaber refleksion hos kommunen om egen rolle • Kan bidrage med viden til det politiske niveau 	<ul style="list-style-type: none"> • Ressourcekrævende at nå ud til alle borgere • Forventninger fra borgerne om opfølgning på processen • "Blot" informationsindsamling, hvor holdninger ikke brydes i dialog mellem borgerne
Vindmøller ved Lundsmark, Esbjerg Kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Høring af en stor del af lokalbefolkningen omkring sociale konsekvenser • Potentiale for ejerskab omkring vurderingen og forslag til forbedringer • Afdækning af opfattelser og interesser i området 	<ul style="list-style-type: none"> • Spørgeskemaet giver forventninger om opfølgende handling fra projektudvikler og kommune • Metoden indebærer potentielle bias i forhold til "politiske svar" og dækning af lokalsamfundet

Projektgruppens erfaring på baggrund af pilotprojekterne er at de mest brugbare fremgangsmåder er de, der inddrager borgerne direkte. Analyser af sociale konsekvenser ikke kan stå alene, men giver primært værdi, hvis de kobles med inddragende metoder og samarbejde med borgerne.

Pilotprojekterne indeholder alle et fokus på at afdække og styrke lokalsamfundets værdier som mulig afbødende foranstaltning. Heri ligger en udfordring i forhold til hvem der skal og kan implementere de afbødende foranstaltning f.eks. for at støtte det lokale foreningsliv eller lave nye cykelstier: Hvilke muligheder har kommune og bygherre hver især? Erfaringerne peger på, at det er vigtigt at få afklaret dette spørgsmål tidligt, så borgerne kan se hvilke af deres input og ønsker, der bliver ført ud i livet og hvordan.

En sidste erfaring som træder frem fra pilotprojekterne er, at borgernes bekymringer og holdninger ikke er statiske, men skabes og ændres i de komplekse processer der foregår i lokalsamfundet. Dette betyder, at det at lave en interessentanalyse eller en social baseline ikke skal opfattes som statisk, men snarere noget der skal følges op på løbende i planprocessen. En del af dette er et behov for bedre at forstå, hvordan



emner i debatten opstår, og hvornår der er behov for at belyse hvilke emner, alt efter hvad der er i fokus hos borgerne.